

Director:
ANDREU-AVELI ARTIS I TOMÁS
 Editor: Diari Tele/eXpres, S. A.
 Redacció, Administració i Publicitat: Aragó, 390 - BARCELONA-13
 Apartat de Correus 1.525
 TELEX: 05784

Telèfons:
 225 05 26 — 225 40 65 — 225 44 87
 Tallers:
 «Publicaciones Reunidas, S. A.»
 Aragó, 390 - Barcelona-13 -
 Dipòsit legal: B. 23313/66

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
 Espanya, Andorra, Portugal, Filipines, Marroc i Amèrica (excepte Estats Units i Puerto Rico):
 Semestre: 390 ptes. Any: 780 ptes.
 Altres països:
 Semestre: 455 ptes. Any: 905 ptes.
 Números endarrerits: 2 ptes. de recàrrec
 Pagament anticipat per gir postal, xec, o transferència
 En els preus de subscripció hi van inclosos els números extraordinaris
 Les subscripcions començaran amb el primer número del mes següent al de la sol·licitud

Pàg. 3	HORA DE REPASSAR, per Pere Calders
Pàgs. 4 i 5	CATALUNYA I L'HIMNE NACIONAL MEXICÀ, per Ferran de Pol
Pàg. 8	QUI SOU, VÓS, SANTIAGO RUSSINYOL?, per Sempronio
Pàgs. 11, 12 i 13	MATARRANYA AMUNT, per Josep Vallverdú
Pàgs. 14 i 15	MEMÒRIES, de Xavier Benguerel
Pàgs. 17 i 18	COM SOM... O COM NO SOM ELS CATALANS, per Domènec Guansé
Pàgs. 22 i 23	CATALUNYA I VALÈNCIA: REPTE I RESPOSTA, per Rafael Lluís Ninyoles
Pàgs. 24 i 25	LES PROFECIES DE DALÍ, per Jaume Miravittles
Pàg. 27	LES DUES ESGLÉSIES ESPANYOLES, per Octavi Fullat
Pàgs. 45, 46 i 47	DUBROVNIK I EL LITORAL, per Ferran Planes

I totes les seccions habituals, dedicades a teatre, lletres, cinema, música, esports, lingüística, etcètera.

pas a desnivell

hora de repassar

per PERE CALDERS

FA l'efecte que hem arribat en un moment propici per a establir el balanç d'una etapa molt densa de les nostres activitats editorials.

Ja és del domini públic que les empreses editores de llibres en català travessen una crisi que ens ha de preocupar a tots. No seria justa la idea que el retrocés afecta tan sols la producció en el nostre idioma, perquè també se'n ressenten les obres publicades en llengua castellana. Però en el nostre cas poden haver contribuït a la frenada diverses causes que cal tenir en compte.

No hi ha hagut, segurament, coordinació entre els editors, que s'han llançat a publicar títols —sovint amb efectes de topada mútua— com si ens trobéssim en unes condicions de competència normal. Les possibilitats dels compradors fidels han estat desbordades i s'ha produït una saturació del mercat, d'esquena a unes realitats que hauríem de conèixer amb una certa justesa.

D'altra banda, i no sempre amb un absolut desinterès, ha estat duta a terme una labor desorientadora tenaç, amb tot d'implícacions que van des de les ganes de prosperar fins a obscures raons de picardia política. Algú ha posat sobre la taula dos conceptes, professionalisme i bilingüisme, que no són de gran ajut per a les necessitats col·lectives del nostre grup humà.

El professionalisme és un afer privat de cada escriptor, que resol la seva vocació de la manera que pot i, amb molta menys freqüència, de la manera que vol. Res no justifica que hi hagi qui es doni cops al pit i llanci el crit triomfal de Tarzan per guanyar-se la vida d'aquesta difícil manera. I encara menys que aprofiti l'eufòria de voleiar arrapat a les lianes per a manifestar que els altres, els qui es proposen uns objectius diferents, són uns pobres escriptors de dissabte a la tarda o de diumenge.

L'adopció del bilingüisme va lligada gairebé sempre a uns càlculs d'entrades i sortides de caixa. Hi ha, també, l'anhel d'una major difusió. Tot és tan respectable com es vulgui, però els

fets no confirmen d'una manera massa satisfactòria, en cap dels dos casos, resultats compensadors.

Prò tornant a la crisi editorial: el lector està una mica desconcertat. Si convenim que és indiferent que un escriptor escrigui o no en el sue idioma s pot arribar amb facilitat a la conclusió que un llibre és català pel sol fet del peu d'impremta o de la marca editora, sense parar esment en la llengua en què està publicat. És possible que a l'hora de comprar vacillin una colla d'exigències interiors. Es produeix un afluirament general, com per exemple el de la jove cantant popular que, en ocasió d'una entrevista periodística, quan van preguntar-li si li plantejava algun problema el canvi d'idioma, va respondre que no, que «si ho feien ls nostres scriptors, igualment podia fr-ho ella». És curiós de constatar que també es parla d'una crisi de la nova cançó catalana.

A tot això, cal afegir-hi l'exercici d'una crítica monopolista —a mans de dues o tres persones—, que amb un inconformisme fluctuant ha convertit el nostre món literari en una minúscula colònia. Es com si haguessin estat creades unes reserves a l'estil de la que els americans del nord dediquen als pell-roges, perquè s'extingeixin amb un mínim de molèsties; aquí, a poc a poc i amb paciència, hi anem tancant els escriptors. S'ha procedit a una poda minuciosa, fins a deixar el panorama net i pelat com el palmell de la mà.

Un crític i assagista prestigiós, en el curs d'un interviu que ha estat publicat recentment, redueix la nòmina a quatre autors. I encara! Perquè abans adverteix que tenim «poca producció i no tota bona, de moment». Si es té en compte que aquest crític és el director literari d'una editorial catalana «molt dinàmica», es comprèn que el lector-comprador es vagi tornant escèptic. Quina mercaderia li han servit, aleshores?

Al costat d'altres coses molt complexes i més difícils d'obtenir, en la falta una revitalització dels estímuls. La necessiten els escriptors, els editors i aquest públic consumidor de llibres.